

Élvezhető matematika?

Dr. Vancsó Ödön célja közérthetően, és hasznosíthatóan tanítani a matematikát

Játék, művészet, a struktúrák tudománya – dr. Vancsó Ödön számára ezt jelenti a matematika. Azon fáradozik, hogy a sokféleségét és szépségét a gyerekek is felismerjék, erre tanítja a leendő matematikatanárokat, ezért szerkeszt tankönyveket, és foglalkozik szakmódszertannal is. Mégsem csak a matematika érdekli, akár egy táncjátékban is közreműködik...

A vajdasági magyar ajkú matematikatanárok körében remélhetőleg sok hívet szerzett a matematikaoktatásról vallott nézeteivel dr. Vancsó Ödön, amikor nemrégiben Szabadkán tartott előadást a pedagógus-továbbképzés keretében. Azt vallja, hogy lehet élvezhető a matematika is, s ennek bizonyítására egész sor gyakorlati kézikönyvet írt a pedagógusoknak, Matematika másképp címmel.

A budapesti ELTE matematikai szakmódszertani csoportjának adjunktusa, kutatója a jelenlegi matematikaoktatás legnagyobb problémái között tartja számon azt, hogy a matematika tananyag nagyon gyorsan elszakad a gyerek világától.

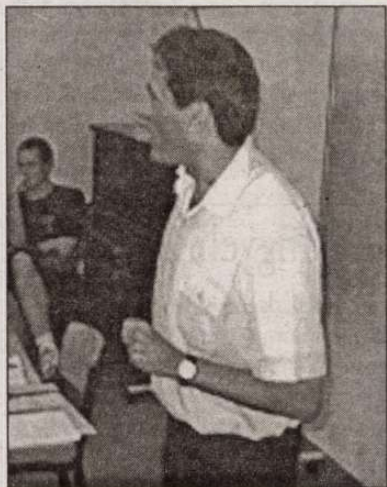
– Nagyon hamar formális, bonyolult, deduktív lesz, s csodálkozunk, hogy a gyerek nem érti. Tehát, egyrészt nem felel meg a gyerek életkorának, a másik gond pedig a tematikájában van. Tehát, a matematikapéldákon keresztül olyan dolgokkal kellene foglalkozni, ami a mai gyerekekhez közel áll, ami őt is foglalkoztatja, s megmutatni neki, hogy mire jó a matematika a mindennapi életben. Tehát: érthetőbbé tenni és mindennapivá varázsolni – magyarázta.

A legegyszerűbb példa a piaci vásárlás, amikor fejben gyorsan ki kellene számolni, hogy mennyibe kerül az áru.

– Ez tényleg így van, s ma rengeteg olyan helyzet adódik az életben, ahol például a középiskolai matematika használatára is szükség van. Szinte mindenki rákényszerül arra, hogy hitelt vegyen fel. Az emberek egy része bedől a hitel-reklámoknak, azt hiszi, hogy olcsón kapta és képtelen utána számolni, hogy kegyetlenül becsapták – mondja Vancsó, aki nemrégiben munkatársaival olyan programot dolgozott ki, amelynek keretében gyakorlati szituációkon alapuló feladatokat, feladatrendszereket és projektumokat hoztak létre, amelyeknek a tanórákon való alkalmazása hasznáról sok diák és tanár is meggyőződött már.

Szerbiai adatok sajnos nincsenek, de nemzetközi mérések tanúskodnak arról, hogy az átlag közép-európai tanuló matematikai tudásának a kilencven százalékát az érettségi után három év alatt elfelejti. E vizsgálat szerint az Amerikában és a közép-kelet-európai országok egyikében-másikában érettségiző diákok tudása között a különbség három és félszeres az európai diák javára. Tíz év múlva viszont az amerikai több mint kétszer annyit tud! Az amerikai még mindig tudja a hetvenöt százalékát annak, amit megtanult, a térségünkbeli diák mindössze tíz százalékára emlékszik. S egy angol professzor szavait is érdemes idézni:

– Mi Angliában gyereket tanítunk és nem matematikát, itt (Közép-Kelet-Európában) viszont matematikát tanítanak és nem gyereket.

Vancsó tanár úr fontos szempontnak tartja, hogy olyan problémákat, feladatokat és végső soron olyan tankönyveket adjunk a gyerekeknek, amelyekből megérzik, hogy a mai világ nem létezik matematika nélkül. Az egész világ tele van matematikai helyzetekkel. A bankkártyától a számítógépes adatkezelésig, a bevásárlástól a fogyasztási statisztikáig rengeteg dolog nem létezne matematika nélkül. Csak ez nem világos az emberek előtt, mert a matematika nem ezzel foglalkozott, hanem síkgeometriai feladatokkal és azzal, hogy „csúnya” egyenleteket trükkökkel hogyan oldjunk meg; ezekkel a problémákkal pedig tényleg nem találkozunk a mindennapjainkban.

Tehát az oktatási illetékesek és a gyakorló tanárok számára a tanulság: tanítsunk kevesebbet, azt viszont tanítsuk meg.

■ m. k.

A magyar jazz legjobbjai Bécsben

Step Across the Border: Hungaria címmel a magyar jazz legjobbjai vendégeskednek szeptember 11-e és 17-e között Bécsben. Határátlépésre biztatja Bécs egyik legjobb jazzklubja, a Porgy & Bess az osztrák főváros közönségét, akiknek szeptember 11. és 17. között a műfaj magyar képviselőinek páratlan szelekcióját kínálja. A jazzhét nyitóestjének mottója az emigráció, amelynek keretében a klarinétjátékával európai szinten is a jazz meghatározó személyiségei közé tartozó, Németországban élő Dudás Lajos, valamint a Párizsban letelepedett Szélevényi Ákos és a Gildas Etevenard Duó kápráztatják el a közönséget.

A következő napokban három fesztivál csábítja a jazzkedvelőket Magyarországon: Debrecenben ezúttal chicagói zenészek lesznek a főszereplők, köztük a zongorista-énekes Patricia Barber, a budapesti MOL Jazz-fesztiválon mások mellett John Patitucci és Jack DeJohnette is fellép, míg az Újbuda Jazzfesztiválon arról szerezhetünk benyomásokat, milyen is az, amikor a dzsessz a népzenevel vagy a kortárs muzsikával karambolozik.

„Fiatalok és bolondosok” kategóriában Julius Darvas és a No Limit Kvartett, valamint Bolla Gábor és kvartettje mutatják meg, merre tart a magyar jazz. „Ere-

Szakcsi Lakatos Béla

deti karakterek” mottóval a zongorista Szabados György és már az osztrákok számára sem annyira ismeretlen Szakcsi Lakatos Béla lépnek fel, míg kedd este Snétberger Ferenc és a Gadó Gábor Trió közreműködésével Zoller Attila és Szabó Gábor szellemiségét idézik meg.

Természetesen ott lesz a fesztiválon Kövesdi Tibor, az Eichinger Band valamint az egyik legismertebb magyar dobos, Németh Gábor is együttesével, a 2000-ben alapított Németh Gábor Projecttel. A záróesten a New Yorkból visszatért fiatal zongorista, Szabó Dániel és mestere, Bob Brookmeyer teszik fel az irta pontot. (Népszabadság)

A Nagy Könyv után jönnek a filmek

A Micimackó már adásra kész, a Tüskevár, a Száz év magány és az 1984 most forog, a többiit vágják

Magyarországi helyszíneken kívül Moszkvában, Londonban, Franciaországban és Kolumbiában is forgatják a Nagy Könyv-játék top 12-es listájára bejutott regények népszerűsítő tévéfilmjeit. A sorozat októberben látható a képernyőn, majd a közép-döntő és a döntő következik, jelentik a hírhűgynökségek.

A Micimackó már adásra kész, a Tüskevár, a Száz év magány és az 1984 most forog, a többiit vágják, hangosítják. A Nagy Könyv-játék közönségének szavazatai alapján a top 12-be került regényekről 26 perces „esszéfilmek” készülnek, amelyek döntően befolyásolhatják a további szavazást. Sípós Pál, az MTV illetékes főszerkesztője szerint mind a tizenkét mű kapott egy-egy mozgóképes stábot, amelynek tagjai saját ízlésük és legjobb tudásuk alapján viszik képernyőre víziójukat a műről. Mondhatni, nem csak a művek, a filmekre álmódok is versenyeznek egymással.

Szeptember 22-én már részleteket láthatunk e produkciókból másfél óras adás keretében, amelyben kisorsolják, mely filmek kerülnek párosával adásba október 1-jétől hat héten keresztül. Az adást nézői szavazás követi, ennek alapján derül ki a közép-döntő hat regényből álló listája. November 24-én és december 1-jén harmasával „küzdnek meg” a csapatok a képernyőn. December 1-jén az MTV visszaidézi újra a 12 művet, hogy a közönség egyetlen kiesett regényt még beszavazhasson a december 15-én tartandó döntőbe, amelyben így három mű versenyez.

– A Pál utcai fiúk volt az első regény, amelyet olvastam. Annyira „beégett” az emlékezetembe, hogy minden sorára emlékszem, filmjeimben is visszaköszön – mondja Török Ferenc, aki Molnár Ferenc regényét viszi képernyőre. A rendező szerint Molnár manapság méltatlanul mellőzött az irodalmi kánonban (ha egyáltalán van most ilyen), holott kiváló műveket írt, pacifizmusa és humanizmusa sokakra volt nagy hatással. A Pál utcai fiúk „versenyfilmje” három motívumból áll össze: mai tizenévesek a mű több jelenetében láthatók; Geszti Péter a film narrátoraként szerepel; és megjelennek benne dokumentumképek a korabeli Budapestről és az íróról. Török Ferenc nem tagadja filmje elfoglalt városrészteretét, hiszen „pestiek vagyunk, és erre büszkék lehetünk”, ugyanakkor a regényből az „örök kamasz” apoteózisát

is áttemeli. Geszti dalokat is szerzett a filmhez, amelyek már-már egy filmmusical előtanulmányává teszik a produkciót. A rendező nem zárja ki, később akár még az is lehet belőle.

– Szinte elrettentem a feladattól, hiszen A Mester és Margrita figuráit minden olvasó elképzelte már magában – jegyzi meg Fekete Ibolya, aki Moszkvában forgathatta Bulgakov mára kultikussá vált művének népszerűsítő filmjét. Fölkeresték a regényben megjelölt városrészeket, épületeket, és tapasztalták, mennyire megbecsült „kegyhelyei” azok a moszkvaiaknak. Kuriózum, hogy az Ukrajna Szálló hírneves épületének teraszán is forgathattak. Hernádi Judit, a film szövegíróje végigjárta a nagyvárost a kamerával, az ő viszonya is kiderül majd a filmből a műhöz, a metropolishoz. – Mi még nem dolgoztunk együtt, és erre egyébként kis esély lett volna. Nagyon örülök, hogy most össztalálkoztunk – mondja a rendező.

Alföldi Róbert korábban nem olvasta Milne feledhetetlen művét, a Micimackót. Most friss élmények alapján alakíthatta ki viszonyát a műhöz és világához. Nemcsak rendezte a belőle készült filmet, hanem „arcát” is ő adta hozzá, sőt, az egyik szerepet, Róbert Gidáét el is játszotta. – Sokak fölfogásával ellentétben én nem elsősorban gyerekkönyvnek találtam ezt a művet – jegyzi meg lapunknak. A könyvből sugárzó szeretetet, bölcsességet, esendőséget és humanizmust emeli ki leginkább, ami saját változatában is megjelenik. Kiváló színészeket nyert meg a figurákhoz: Micimackót Kállai Ferenc, Malackát Töröcsik Mari, Fülest Darvas Iván, Bagolyt Bodrogi Gyula, Tigrist Garas Dezső, Nyuszt Tordy Géza, Kangát Máthé Erzi, Zsebibabát Tábori Nóra jeleníti meg. A film meséje szerint ők nem állatok megszemélyesítői, hanem egy vidéki öregek otthona lakói, akik ezeken a neven becézik egymást. – Mámorító volt, ahogy ezek a nagy színészek lubickoltak a szerepekben. Ha nincs ez a film, talán sohasem játszanak így együtt – tette hozzá a színész-rendező.

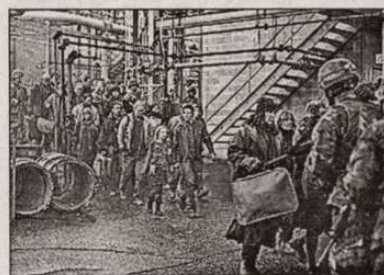
A tizenkét „esszéfilm” háromszázmillió forintból készül, amelyet egyenlő arányban osztottak el a produkciók között. Nyolc nap alatt, nyolcvan óra utómunkával kell elkészítenie minden stábnak a saját változatát, hogy a művek egyenlő feltételekkel induljanak a versenyben.

Rettegjetek Föld-lakók!

Világok harca: a regénytől, a médiahack-ken keresztül a superprodukcióig

Herbert George Wells angol író valószínűleg nem gondolta, hogy Jules Verne/Verne Gyulához hasonlóan regényeiben mennyire sikerül megősohnia az emberiség életét lényegesen befolyásoló új tudományos, gazdasági, ipari és társadalmi fejleményeket. Regényei, amelyek közül szinte az összes olvasható magyar fordításban is, mára már a tudományos-fantasztikus irodalom klasszikusai közé sorolhatóak. Wellsnek 1898-ban jelent meg Világok harca című műve, amely Orson Welles legendás rendező hangjátékával alapjaiban rengetett meg egy egész országot, a későbbiekben pedig filmváltozatban is óriási sikert aratott az ötvenes évek folyamán.

Egy nappal Mindenszentek, vagy ahogyan az Egyesült Államokban ünneplik, a boszorkányok éjszakája előtt 1938-ban, a CBS rádió Ramon Raquello és zenekarának a hangversenyét sugározta élőben az egyik mondén New York-i szállodából. A kellemes zenét hirtelen egy riporter izgott hangja szakította félbe, aki azt közölte a hallgatókkal, hogy a csillagászok óriási kék sugárnyalábok kilövellését észlelték a Mars bolygó felszínéről. Ezután ismét könnyed zenét kezdett el sugározni a rádióállomás, de nem sokra rá ismét félbeszakították az adást újabb információkkal. Most a rádiós újságírók egy meteor becsapódását jelentették New Jersey közelében. A tudósító a helyszínről tájékoztatta a rádióhallgatókat. Ezután arról értesítették a hallgatókat, hogy szó sincs meteoritról, hanem egy űrhajó landolt, amelyből egy marslakó halálos hősugarat lövelt ki. Ezek után egy háromlábú gépezet jelent meg a kráterből, s ezt számtalan marslakó követte, hősugaraival lövöldözve a katonákra, távíróvezetésekre, civil lakosságra. Ebben a pillanatban a közvetí-

tést hallgató emberek többsége pánikba esett és menekülésbe fogott. Sokan fejevesztve tartalekokat kezdett el vásárolni, egyesek a korabeli jelentések szerint szekrényekbe bújva igyekeztek megővni magukat a „halálos gáztól”. A későbbiekben viszont kiderült, hogy az egész csupán egy fiatal rendező, név szerint Orson Welles hangjátéka, aki, mivel boszorkányok éjszakája előtt álltak, úgy gondolta,

hogy kissé felfűti az emberek érzelmeit, egyben elkövetve az egyik legnagyobb médiahack-eket a modern történelemben. Érdekesség kedvéért a hangjáték nemcsak az Egyesült Államokban okozott óriási pánikot. Egy, médiahack-ekre szakosodott internetes portál adatai szerint a hangjáték hasonló pánikot okozott 1944-ben Chilében, öt évvel később viszont általános népharagot gerjesztett Quitóban (Ecuador), ami során az egyik felbőszült bűnöző magát a hangjátékot sugárzó rádióállomást is felgyújtotta.

Azok, akik részleteket szeretnének hallani a hangjátékból, látogassanak el a <http://www.earthstation1.com> honlapra, ahonnan ezek letölthetőek.

H. G. Wells regénye az ötvenes évek folyamán a megfilmesítést sem kerülhette el, s maga az alkotás a mai napig a tudományos-fantasztikus film klasszikusnak számít. Az idén, a „mozimágus” Steven Spielberg is megpróbálkozott az alkotás XXI. századi körülményeknek megfelelő „átültetésével”. Ezúttal egy teljesen hétköznapi családapa (Tom Cruise) veszi fel a harcot a gonosz földöntúli lényekkel. Hogy Spielberg superprodukciójának mennyire sikerült visszaadnia mindazt az izgalmat, amit már maga az író, illetve Orson Welles átadott az olvasóknak, illetve a rádióhallgatóknak, meggyőződhetünk a mozikban.

■ hzsolt

Virrasztás Bartókért

Egyszeri és megismételhetetlen eseményre kerül sor szeptember 25-én este 23 órától a budapesti Művészetek Palotája Nemzeti Hangversenytermében. Csak ez alkalommal látható a teremben az a kamara-kiállítás, amelyhez a nagy zeneszerző személyes relikviái Magyarországon élő Bartók-örökösök kölcsönzik. A hangversenyen elhangzik Bartók Román tánc (op. 8/a), Román népi táncok, Erdélyi táncok, Magyar parasztdalok, Magyar képek, valamint Concerto című műve. A program második részét a Duna Televízió élőben közvetíti a tengeren túlra is. Az eseményhez pontban éjfélkor kapcsolással csatlakozik a New York-i Magyar Kulturális Intézet szervezésében a New York-i Angel Orensanz Center közönsége. Az adást a többi magyar kulturális intézet vendégei is láthatják: összesen huszonkilenc ország közönsége lehet fül- és szemtanúja a jubileumi Bartók-évet bevezető különleges hangversenynek.